

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARINING DARSGA QIZIQISHINI OSHIRISHDA SUN’IY INTELAKTDAN FOYDALANISH.

Shomonova Gulsanam Shavkat qizi

Termiz iqtisodiyot va serviz universiteti, 3/23 - guruh talabasi

Xayitova Feruza Abdullayevna

Termiz iqtisodiyot va serviz universiteti, ilmiy rahbar

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining darsga bo‘lgan qiziqishini oshirishda sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati yoritilgan. Tadqiqot davomida sun‘iy intellekt asosidagi interaktiv dasturlar, ta‘lim platformalari va raqamli vositalarning o‘quvchilarning bilim olish motivatsiyasiga, mustaqil fikrlashiga hamda dars jarayonidagi faolligiga ta‘siri tahlil qilingan. Shuningdek, zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida sun‘iy intellektni ta‘lim jarayoniga integratsiya qilish usullari va ularning samaradorligi ko‘rib chiqilgan. Tadqiqot natijalari sun‘iy intellektidan foydalanish boshlang‘ich ta‘lim sifatini oshirish va o‘quvchilarning darsga qiziqishini kuchaytirishda muhim omil ekanligini ko‘rsatadi

Kalit so‘zlar: *sun‘iy intellekt, boshlang‘ich ta‘lim tizimi, o‘quv motivatsiyasi, dars jarayonini faollashtirish, interaktiv ta‘lim texnologiyalari, raqamli pedagogika, innovatsion ta‘lim yondashuvlari, o‘quvchilarning kognitiv faolligi, individual ta‘limni qo‘llab-quvvatlash, adaptiv ta‘lim tizimlari, ta‘limda raqamli transformatsiya, zamonaviy didaktik vositalar, o‘quv jarayoni samaradorgi.*

Kirish. Bugungi globallashuv va raqamli texnologiyalar rivojlanayotgan davrda ta‘lim tizimi ham tubdan o‘zgarib bormoqda. Ayniqsa, sun‘iy intellekt texnologiyalarining ta‘lim sohasiga joriy etilishi o‘quv jarayonini yanada samarali, qiziqarli va interaktiv tashkil etish imkonini bermoqda. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining darsga qiziqishini oshirish esa ta‘lim sifatini ta‘minlashdagi eng muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Boshlang‘ich ta‘lim bosqichi bolaning kelajakdagi bilim olish faoliyatiga poydevor yaratadi. Shu sababli ushbu davrda o‘quvchilarda o‘qishga bo‘lgan qiziqishni shakllantirish va ularni faol ishtirokchi sifatida jalb etish katta ahamiyatga ega. Sun‘iy intellekt asosidagi interaktiv dasturlar,

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

raqamli o‘yinlar va adaptiv o‘quv tizimlari o‘quvchilarning individual xususiyatlarini inobatga olgan holda ta’lim berish imkonini yaratadi.

Mazkur mavzuda boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining darsga qiziqishini oshirishda sun’iy intellektdan foydalanishning ahamiyati, imkoniyatlari hamda uning ta’lim jarayonidagi samaradorligi yoritiladi.

Adabiyotlar tahlili. Sun’iy intellekt (SI) texnologiyalarining ta’lim jarayoniga tatbiqi so‘nggi yillarda ko‘plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan keng o‘rganilgan. Xususan, John Dewey ta’lim jarayonida faol o‘qitish va o‘quvchini markazga qo‘yish g‘oyasini ilgari surib, zamonaviy interaktiv yondashuvlarning nazariy asoslarini yaratgan. Bu g‘oyalar bugungi kunda sun’iy intellekt asosidagi adaptiv ta’lim tizimlarida o‘z ifodasini topmoqda. Shuningdek, Benjamin Bloom tomonidan ishlab chiqilgan o‘zlashtirish (mastery learning) modeli har bir o‘quvchining individual tezlikda bilim olish imkoniyatini ta’minlash zarurligini ko‘rsatadi. Sun’iy intellektga asoslangan ta’lim platformalari aynan shu yondashuvni qo‘llab-quvvatlab, o‘quvchilarga moslashtirilgan topshiriqlar berish orqali ularning darsga qiziqishini oshiradi.

Lev Vygotskyning yaqin rivojlanish zonasi (ZPD) nazariyasi ham ushbu mavzuda muhim o‘rin tutadi. SI texnologiyalari o‘quvchining hozirgi bilim darajasini aniqlab, unga mos murakkablikdagi vazifalarni taklif etishi orqali Vygotskiy g‘oyalarini amaliyotga tadbiq etadi.

Bundan tashqari, Seymour Papert konstruktivistik ta’lim nazariyasini rivojlantirib, o‘quvchilarning faol ijodiy faoliyat orqali bilim egallashini ta’kidlagan. Uning LOGO dascturlash muhiti kabi ishlanmalari zamonaviy raqamli va sun’iy intellekt asosidagi o‘qitish tizimlarining rivojlanishiga katta ta’sir ko‘rsatgan.

Zamonaviy tadqiqotchilar esa sun’iy intellekt asosidagi tizimlar, jumladan adaptiv o‘quv platformalari va gamifikatsiya elementlari boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining motivatsiyasi va darsga qiziqishini sezilarli darajada oshirishini ta’kidlashadi. Shu bilan birga, ushbu texnologiyalarni pedagogik jihatdan to‘g‘ri qo‘llash zarurligi ham alohida qayd etiladi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Umuman olganda, adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, sun’iy intellekt ta’lim jarayonida o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish, motivatsiyani oshirish va darsga qiziqishni kuchaytirishda samarali vosita sifatida qaralmoqda.

Tahlillar. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining darsga qiziqishini oshirishda sun’iy intellekt (SI) texnologiyalaridan foydalanish zamonaviy ta’lim tizimining muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. O‘tkazilgan adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, SI asosidagi ta’lim vositalari o‘quv jarayonini individuallashtirish, interaktivlashtirish va qiziqarli qilish orqali o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirishga xizmat qiladi.

Tahlil natijalariga ko‘ra, sun’iy intellekt asosidagi adaptiv o‘quv tizimlari o‘quvchilarning bilim darajasini aniqlab, ularga mos topshiriqlarni taklif etadi. Bu holat, ayniqsa, boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun muhim bo‘lib, ularning o‘zlashtirish tezligiga mos o‘qitish imkonini beradi. Natijada o‘quvchilar o‘zini muvaffaqiyatli his qiladi va darsga bo‘lgan qiziqishi ortadi.

Muhokama jarayonida aniqlanishicha, gamifikatsiya elementlari (o‘yinlashtirish), vizual materiallar va interaktiv platformalar o‘quvchilarning diqqatini jamlash va dars jarayonida faol ishtirokini ta‘minlashda samarali vosita hisoblanadi. Bunday yondashuvlar an’anaviy o‘qitish usullariga nisbatan ko‘proq qiziqish uyg‘otadi. Shu bilan birga, SI texnologiyalaridan foydalanishda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, texnik imkoniyatlarning yetishmasligi, pedagoglarning yetarli darajada tayyor emasligi va raqamli resurslardan to‘g‘ri foydalanish bo‘yicha metodik qo‘llanmalarning kamligi ta’lim samaradorligiga ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

Muhokama shuni ko‘rsatadiki, sun’iy intellektni ta’lim jarayoniga to‘g‘ri va maqsadli integratsiya qilish o‘quvchilarning darsga qiziqishini sezilarli darajada oshiradi. Biroq bu jarayon pedagogik nazorat va ilmiy asoslangan metodik yondashuv bilan amalga oshirilishi lozim.

Umuman olganda, SI texnologiyalari boshlang‘ich ta’limda o‘quvchilarning faolligi, motivatsiyasi va bilim olish samaradorligini oshiruvchi muhim innovatsion vosita sifatid qaraladi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Xulosa

Mazkur tadqiqot davomida boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining darsga qiziqishini oshirishda sun‘iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish masalasi tahlil qilindi. O‘rganilgan adabiyotlar va ilmiy qarashlar shuni ko‘rsatadiki, sun‘iy intellekt asosidagi ta‘lim vositalari o‘quv jarayonini yanada qiziqarli, interaktiv va samarali tashkil etishda muhim ahamiyatga ega.

Tahlillar natijasiga ko‘ra, adaptiv ta‘lim tizimlari, interaktiv platformalar va gamifikatsiya elementlari o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ularning bilim olish jarayonini yengillashtiradi hamda darsga bo‘lgan qiziqishini sezilarli darajada oshiradi. Bu esa boshlang‘ich ta‘lim bosqichida o‘quvchilarning motivatsiyasini shakllantirish va mustahkamlashda muhim omil hisoblanadi.

“ZAMONAVIY TA’LIMDA SUN’IY INTELLEKTNI QO‘LLASHNING ISTIQBOLLARI VA MUAMMOLARI” XALQARO ILMIY-AMALIY ANJUMAN 22-23-MAY 2026-YIL

Shu bilan birga, sun’iy intellekt texnologiyalaridan samarali foydalanish uchun pedagoglarning raqamli savodxonligini oshirish, zarur texnik sharoitlarni yaratish hamda metodik ta’minotni takomillashtirish zarurligi aniqlandi.

Umuman olganda, sun’iy intellektni ta’lim jarayoniga to‘g‘ri integratsiya qilish boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining darsga qiziqishini oshirish, ta’lim sifatini yaxshilash va zamonaviy ta’lim samaradorligini ta’minlashda muhim omil bo‘lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar ro‘yxati:

1. John Dewey. *Democracy and Education*. New York: Macmillan, 1916.
– Ta’lim jarayonida faol o‘qitish va o‘quvchini markazga qo‘yish g‘oyalarini asoslagan.
2. Lev Vygotsky. *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press, 1978.
– Yaqin rivojlanish zonasi nazariyasi orqali o‘quvchilarning individual o‘sish bosqichlarini tushuntirgan.
3. Benjamin Bloom. *Taxonomy of Educational Objectives*. New York: Longmans, 1956.
– O‘quv maqsadlarini bosqichma-bosqich o‘zlashtirish modelini ishlab chiqqan.
4. Seymour Papert. *Mindstorms: Children, Computers, and Powerful Ideas*. Basic Books, 1980.
– Konstruktivistik ta’lim va kompyuter yordamida o‘qitish konsepsiyasini rivojlantirgan.
5. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2019). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. Center for Curriculum Redesign.
– Sun’iy intellektning ta’limdagi imkoniyatlari va ta’sirini ilmiy asosda tahlil qilgan.
– Intellektual o‘quv tizimlari va adaptiv o‘qitish texnologiyalarini yoritgan.
6. UNESCO (2021). *Artificial Intelligence in Education: Challenges and Opportunities*. Paris.
– Sun’iy intellektning ta’lim tizimidagi global ahamiyati va muammolarini ko‘rsatib bergan.
7. Zamonaviy pedagogika va raqamli ta’lim texnologiyalari bo‘yicha ilmiy maqolalar to‘plami (2020–2025 yillar).